

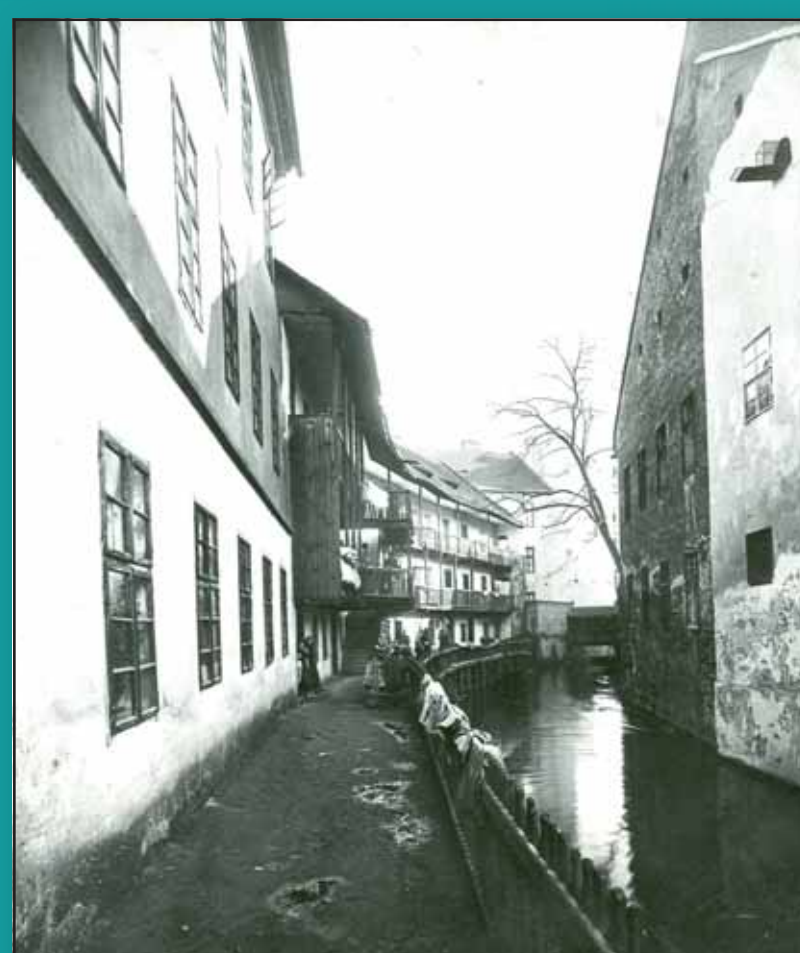
HISTORIE VODNÍCH TOKŮ NA ÚZEMÍ MĚSTA BRNA

Město Brno vznikalo ve středověku na vyvýšených místech při okrajích niv při soutoku řek Svatky a Svitavy na okraji Dyjskosvrateckého úvalu. Oba tyto toky do značné míry ovlivňovaly morfologii krajiny. Krajina tohoto území byla původně bažinatá s množstvím rybníků a drobných vodních toků, také uvnitř hradeb města tekla v tehdejší době potok. Starodávno Brno nemělo o vodu nouzi. Všude byl dostatek studní, které byly bohatě napájeny vodou ze štěrkových naplavenin řeky Svatky. Potíže s vodou nastaly koncem 12. století.

Od 13. století, kdy již voda nestačila pokrývat potřeby města, byly vybudovány říční náhony s využitím vyschlých ramen řek Svatky a Svitavy (Svratecký a Svitavský náhon) a také koryta říčky Ponávky. Tato nová koryta si vynutila nejen potřeba vody pro budované mlýny, sladovny a lázně, ale také potřeba vody pro hašení požárů či na obranu města. Pro množství náhonů se dokonce v části města Brna poblíž Dornychu vžilo označení Malé Benátky.

Až do konce 1. poloviny 19. století měla voda v Brně své nezastupitelné místo a vodní toky byly přírodního charakteru. V polovině 19. století - v souvislosti s rozvojem průmyslu - dochází k masivním úpravám koryt Svatky a Svitavy a během 19. a 20. století začíná voda z města pomalu mizet. Řeky Svatka a Svitava směrem po toku dolů se napřímily a zahloubily a byly regulovány tak, že se začaly vzdalovat od centra a soutok obou řek byl odsunut za město. Svratecký náhon byl s výjimkou krátkého úseku v Pisárkách zasypán, z říčky Ponávky se stala podzemní stoka. Stejně tak u dalších drobných vodních toků došlo k řadě necitlivě provedených technických zásahů. Postupně se souvisle zastavovaly oblasti niv a relativně přírodní charakter si řeky zachovaly pouze ve svých horních částech toků - řeka Svatka od Poříčí proti proudu a Svitava od Obřan k Bílovicím.

V současné době kromě historických map můžeme pouze tušit, kudy tekla voda podle původních názvů – např. ulice Vodní, Rybářská, Ponávka.

1906 - „Malé Benátky“ na Dornychu

Bývalý Hasův dům - mlýn

1896 - Mendlovo náměstí